

2003120050

1400; 9310

Vegagerðin
Jónas Snæbjörnsson, umdæmisstjóri
Borgartúni 5 og 7
105 REYKJAVÍK

Reykjavík, 24. febrúar 2004

Efni: Reykjanesbraut í Hafnarfirði, bráðabirgðalausn. Ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu.

Vísað er til erindis Vegagerðarinnar dags. 19. janúar 2004 þar sem Skipulagsstofnun er tilkynnt um fyrirhugaðar framkvæmdir við Reykjanesbraut milli Álftanesvegur og Lækjargötu í Hafnarfirði samkvæmt 6. gr. laga nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum og lið 13a í 2. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði álits Hafnarfjarðarbæjar, Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis og Umhverfisstofnunar. Umsagnir bárust frá Hafnarfjarðarbæ með bréfi dags. 18. febrúar 2004, Heilbrigðiseftirliti Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis með bréfi dags. 3. febrúar 2004 og Umhverfisstofnun með bréfi dags. 10. febrúar 2004.

Frekari upplýsingar bárust frá framkvæmdaraðila með bréfi dags. 23. febrúar 2004.

FRAMLÖGÐ GÖGN FRAMKVÆMDARAÐILA

Fyrirhuguð framkvæmd

Tvöföldun Reykjanesbrautar í gegnum Hafnarfjörð, Álftanesvegur – Ásbraut, með mislægum gatnamótum hefur þegar farið í mat á umhverfisáhrifum og féllst Skipulagsstofnun á framkvæmdina í úrskurði sínum þann 2. september 2002. Sú framkvæmd sem hér er til meðferðar felur í sér bráðabirgðalausn á Reykjanesbraut á kaflanum milli Álftanesvegur og Lækjargötu ásamt endurbótum á gatnamótum Fjarðarhrauns og Flatarhrauns. Markmið framkvæmdarinnar er að auka afköst og tryggja öryggi vegarins til að anna áætlaðri umferðaraukningu á svæðinu til næstu 10-15 ára. Um er að ræða tvöföldun Reykjanesbrautar á umræddum kafla og gerð hringtorgs á gatnamótum við Lækjargötu/Hlíðarberg, útvíkkun gatnamóta við Fjarðarhraun ásamt að- og fráreinum á kaflanum á milli gatnamótana. Reykjanesbraut verður í svipaðri hæð og nú er og fyrirhuguðum mislægum gatnamótum við Lækjargötu er slegið á frest.

Hljóðvist. Meginbreytingin á umhverfisáhrifum framkvæmdanna vegna breyttrar útfærslu verður á hljóðvist við aðliggjandi húsnæði. Þar sem því er frestað að grafa Reykjanesbraut niður í stökk þá verður umhverfið berskjaldaðara fyrir hávaða en ráð var fyrir gert í upphaflegri útfærslu. Hins vegar er reiknað með minni umferð sem virkar til lækkunar á hljóðstigi. Fram kemur að vegna nýrra forsendna bráðabirgðalausnarinnar hafi hljóðstig verið endurreiknað á áhrifasvæði framkvæmdanna. Til að halda hljóðstigi neðan viðmiðunarmarkna, 55dB(A), reglugerðar um hávaða, m.v. umferðarspá fyrir árið 2012, sé nauðsynlegt að ráðast í eftirfarandi mótvægisáðgerðir:

Álfaskeið. Með 1,6 m hljóðvegg meðfram brautinni verði unnt að halda hljóðstigi neðan 55 dB(A) fyrir utan 1. hæð húsa við Álfaskeið. Á efri hæðum sé gert ráð fyrir að hljóðstig lækki frá því sem nú er en nánast ógerlegt sé að ná því niður fyrir 55 dB(A).

Setbergshverfi. Með því að fylla í núverandi hljóðmön austan Reykjanesbrautar og með hækkingun allrar manarinnar verði hljóðstig neðan við 55 dB(A) við öll aðliggjandi hús í Setbergshverfi. Gert sé ráð fyrir nýrri hljóðmön milli Vörðubergs og Reykjanesbrautar sem muni lækka hljóðstig við íbúðarhúsin niður fyrir 55 dB(A). Við Víðiberg og Lyngberg verði hljóðstig lítillega yfir 55 dB(A) en talið er örðugt að hækka mön eða reisa hljóðvegg ofan á henni. Fram kemur að fyrirhugað sé að þetta og hækka girðingu þar sem göngustígur þverar núverandi mön. Sú aðgerð bæti hljóðstig aðliggjandi húsa þannig að það verði neðan 55 dB(A). Við Einiberg þurfi að reisa 1,5-2 m háan hljóðvegg til að ná hljóðstigi niður fyrir 55 dB(A). Þar sem ekki er talið að sá kostur þyki álitlegur fyrir íbúa við Einiberg er gert ráð fyrir að frávik I við reglugerð um hávaða verði látið gilda fyrir þau hús. Hugsanlegt er talið að ná megi sátt við íbúa um lægri vegg til að bæta núverandi ástand.

Sólvangsvegur. Við Sólvangsveg 1 og 3 er gert ráð fyrir að reisa 2,5 m háan hljóðvegg meðfram Reykjanesbraut. Með því móti er talið að hljóðstig náist niður fyrir 65 dB(A) á 5. hæð. Ráðgert er að a.m.k. hluti veggjarins verði úr gleri.

Loftgæði. Fram kemur að áhrif bráðabirgðalausnarinnar á loftmengun geri ekki ráð fyrir meiri loftmengun en fjallað var um í matsskýrslu um upphaflega útfærslu framkvæmdarinnar en í þeirri skýrslu reiknaðist styrkur allra mengunarefna neðan viðmiðunarmarkna reglugerða. Styrkur svifryks var talinn geta farið nærri umhverfismörkum að vetrarlagi.

Vatnafar. Gert er ráð fyrir því að öllu ofanvatni af akbrautum Reykjanesbrautar, Fjarðarhrauns og Lækjargötu verði leitt um ofanvatnskerfi og í settjörn sunnan við Lækjargötu. Einnig verður ofanvatn úr Setbergshverfi leitt í settjörnina en nú berst það óhreinsað í Hamarskotslæk. Afrennsli frá settjörninni muni verða leitt í Hamarskotslæk ofan við undirgöngin undir Lækjargötu. Á 250 m kafla verði Urriðakotslækur færður suður fyrir Reykjanesbraut þar sem hann rennur á mótis við Kaplakrika.

Umferðaröryggi. Fram kemur að umferðarspá fyrir bráðabirgðalausnina geri ráð fyrir að umferðarrýmd Reykjanesbrautar verði á bilinu 40-45 þúsund bílar á sólarhring og gert sé ráð fyrir að þeirri umferð verði náð eftir 10-12 ár. En í matsskýrslu var byggt á umferðarspá fyrir árið 2024 sem gerði ráð fyrir að öll gatnamót við Reykjanesbraut væru mislæg. Í fyrri umferðarspá var gert ráð fyrir að mesta umferð á Reykjanesbraut milli Fjarðarhrauns og Lækjargötu yrði 48-54 þúsund bílar á sólarhring. Miðað við bráðabirgðalausnina er gert ráð fyrir að þjónustustig gatnamótanna verði orðið erfitt á árunum 2014-2018. Gert er ráð fyrir að

í kjölfar framkvæmdanna muni verulega draga úr umferðaróhöppum. Ástæður þess eru fyrst og fremst fyrirhugaðar endurbætur á gatnamótum á vegarkafnanum. Við gatnamót Fjarðar- og Flatarhrauns annars vegar og Reykjanesbrautar og Lækjargötu/Hlíðarbergs hins vegar verður ljósagatnamótum breytt í tveggja akreina hringtorg. Þá verður gatnamótum Reykjanesbrautar og Fjarðarhrauns annars vegar og Reykjanesbrautar og Hamrabergs hins vegar breytt þannig að þau verða breikkuð og höfð með stefnugreindum ljósum.

ÁLIT UMSAGNARAÐILA OG VIÐBRÖGÐ FRAMKVÆMDARAÐILA

Almennt. Í umsögnum Hafnarfjarðarbæjar, Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis og Umhverfisstofnunar er ekki talið að framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Áhrif á hljóðvist. Í umsögn Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis kemur fram að breytingar frá fyrri áformum muni bæta hljóðvist til muna í íbúðum á efri hæðum við Álfaskeið en þar var ástandið verst fyrir. Þá muni hljóðvist einnig batna víðast hvar frá núverandi ástandi. Bent er á að Hafnarfjarðarbær hafi samþykkt að styrkja þá húseigendur sem vilja grípa til hávaðavarna þar sem umferðarhávaði fari yfir 65 dB(A) og að bærinn áformi að fara í viðræður við þá húseigendur í nágrenni Reykjanesbrautar þar sem ekki næst að halda hávaða innan marka frávíks I í reglugerð um hávaða. Minnt er á að framkvæmdaraðilar þurfi að leita samþykkis heilbrigðisnefndar vegna frávíks I í reglugerð um hávaða áður en framkvæmdir hefjast.

Í umsögn Umhverfisstofnunar kemur fram að hávaði fyrir utan allmörg hús umhverfis Reykjanesbrautina og aðlægar götur sé nú yfir mörkum reglugerðar um hávaða og aðgerða því þörf. Stofnunin leggur áherslu á að íbúum verði kynnt áhrif fyrirhugaðra framkvæmda, þ.m.t. sjónræn áhrif hljóðvarna og að nánari útfærsla verði gerð í samráði við þá.

Í svörum Vegagerðarinnar kemur fram að framkvæmdaaðilar muni hafa samráð við íbúa um útfærslu hljóðvarna þar sem hljóðvarnir séu næst íbúðarbyggð og að samráð sé þegar hafið við íbúa við Einiberg.

Áhrif á vatnafar. Í umsögn Umhverfisstofnunar er bent á að lítið sé fjallað um áhrif af fyrirhuguðum flutningi Urriðakotslækjar, t.d. hvort á þeim kafla séu hrygningarstöðvar eða aðrir mikilvægir þættir í lífríki lækjarins. Stofnunin gerir ekki athugasemdir við flutninginn, að því tilskyldu að þess verði gætt að í nýjum lækjarfarvegi verði aðstæður sem líkastar því sem er í núverandi farvegi og að lífríki beri ekki skaða af. Stofnunin bendir einnig á að leyfi embættis veiðimálastjóra sé nauðsynlegt ef mannvirkjagerð hefur áhrif á lífríki í ám.

Í svörum Vegagerðarinnar kemur fram að við hönnun á nýjum lækjarfarvegi Urriðakotslækjar verði þess gætt að aðstæður verði sem líkastar því sem nú er. Sérstaklega verði þess gætt að lækurinn hverfi ekki í hraunið eins og honum hættir til þegar sunnar dregur í farveginum. Hafa verði þó í huga að nú sé lækurinn ekki í sínum upprunalega farvegi á þessum kafla. Sá farvegur hafi lent undir núverandi Reykjanesbraut fyrir u.þ.b. 20 árum.

NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Þær framkvæmdir við hluta Reykjanesbrautar sem hér eru til meðferðar fela í sér bráðabirgðalaun á kaflanum milli Álfanesvegar og Lækjargötu í Hafnarfirði til næstu 10-15

ára. Um er að ræða tvöföldun Reykjanesbrautar á umræddum kafla, byggingu hringtorgs á gatnamótum við Lækjargötu/Hlíðarberg, útvíkkun gatnamóta við Fjarðarhraun ásamt að- og fráreinum á kaflanum á milli gatnamótanna. Framkvæmdin er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 13a í 2. viðauka í lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Skipulagsstofnun telur að með fyrirhuguðum breytingum á gatnamótum muni umferðaröryggi aukast frá því sem nú er. En ljóst sé að mannvirkin muni ekki anna jafn mikilli umferð og upphaflega var gert ráð fyrir í útfærslu sem kynnt var í matsskýrslu um framkvæmdina og Skipulagsstofnun féllst á í úrskurði sínum þann 2. september 2002. Skipulagsstofnun telur að framkvæmdin muni hafa minni áhrif á umhverfið í för með sér en gert var ráð fyrir í upphafi. Munurinn fellst fyrst og fremst í því að þar sem um er að ræða útfærslu til skemmri tíma þá er gert ráð fyrir minni umferð og þar með verður uppspretta hljóðs og mengunarefna minni en fjallað var um í fyrrnefndum úrskurði.

Skipulagsstofnun telur að með fyrirhuguðum mótvægisáðgerðum vegna framkvæmdanna verði hljóðvist bætt nokkuð frá því sem nú er. Við Álfaskeið muni hljóðstig lækka alls staðar en utan við efri hæðir verði hljóðstig eftir sem áður ofan við viðmiðunarmörk, 55 dB(A), reglugerðar um hávaða. Í Setbergshverfi verði hljóðstig alls staðar neðan 55 dB(A) nema við nokkur hús við Víðiberg, Lyngberg og Einiberg en hljóðstig fari þó hvergi yfir 60 dB(A). Við Sólvangsveg er gert ráð fyrir því að hljóðstig lækki nokkuð frá því sem nú er en miðað er við að hljóðstig haldist neðan 65 dB(A) á efstu hæðum. Skipulagsstofnun telur að þrátt fyrir að framkvæmdir við Reykjanesbraut í Hafnarfirði muni hafa jákvæða breytingu á hljóðstigi í för með sér á stærstum hluta framkvæmdasvæðisins sé ljóst að áhrif af völdum hávaða verði áfram nokkur eftir framkvæmdir. Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt að farið verði að ákvæðum reglugerðar nr. 933/1999 um hávaða. Þannig þarf hljóðstig að vera neðan þeirra marka sem fram koma í reglugerðinni. Að öðrum kosti þarf að afla leyfis heilbrigðisnefndar til að hávaði megi vera ofan viðmiðunarmarkna skv. 8. gr. reglugerðarinnar. Framkvæmdaraðili þarf því að sækja um þá heimild vegna efri hæða á húsum við Álfaskeið og Sólvangsveg. Sama gildir um þau hús við Víðiberg, Lyngberg og Einiberg þar sem ekki þykir fýsilegt að reisa hljóðveggi ofan á mönum. Skipulagsstofnun telur þó ljóst af framlögðum gögnum að framkvæmdin muni draga úr hávaða við íbúðarhús og ekki valda umtalsverðum umhverfisáhrifum.

Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt að íbúum aðliggjandi hverfa verði kynnt útfærsla fyrirhugaðrar bráðabirgðalausnar á Reykjanesbraut líkt og áformað er í kynningu á breytingum á aðal- og deiliskipulagi. Telur Skipulagsstofnun nauðsynlegt að samráð, líkt og þegar er hafið, verði haft við íbúa um ásættanlegar lausnir þar sem það þykir ekki fýsilegur kostur að hanna hljóðveggi m.v. að hljóðstig fari hvergi yfir 55 dB(A).

Skipulagsstofnun telur að við flutning Urriðakotslækjar við Kaplakrika í nýjan lækjarfarveg eigi að standa þannig að verki eins og framkvæmdaraðili áformar að aðstæður verði sem líkastar því sem er í núverandi farvegi og að lífríki beri ekki skaða af flutningi lækjarins.

Í samræmi við 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 hefur Skipulagsstofnun farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu, umsagnir og svör framkvæmdaraðila við þeim. Á grundvelli þessara gagna er það niðurstaða Skipulagsstofnunar að bráðabirgðalausn á framkvæmdum við Reykjanesbraut í Hafnarfirði,

sé ekki líkleg til að hafa að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og skuli því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að framkvæmdirnar eru háðar framkvæmdaleyfi Hafnarfjarðarbæjar skv. 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997 m.s.b.

Samkvæmt 6. gr. laga nr. 106/2000 má kæra ákvörðun Skipulagsstofnunar til umhverfisráðherra. Kærufrestur er til 25. mars 2004.

Hólmfríður Sigurðardóttir

Sigurður Ásbjörnsson

Afrit.

Umhverfisráðuneytið, Hafnarfjarðarbær, Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis og Umhverfisstofnun.